

SLOVANSKA KNJIŽNICA
LJUBLJANA

8272
C 8269

občinski red
in
občinski volilni red
za
vojvodino Kranjsko.

Priredila

dr. L. Pogačnik in dr. Ferd. Tomažič.

Ljubljana 1910.

Izšla in založila Katoliška Bukvarna,
Tiskala Katoliška Tiskarna.

Občinski red
in
občinski volilni red
za
vojvodino Kranjsko.

Priredila
dr. L. Pogačnik in dr. Ferd. Tomazič.

Ljubljana 1910.
Založila Katoliška Bukvarna.
Tiskala Katoliška Tiskarna.

C 8269

Uvod.

Zakon z dne 17. oktobra 1910, dež. zak. št. 32, je mnogo važnih določil dosedanjega občinskega reda in občinskega volilnega reda za deželo bistveno izpremenil. Ker ta zakon odreja ob enem tudi za celo deželo nove občinske volitve, postala je nova ročna izdaja celotnega občinskega zakona neobhodno potrebna.

Dosedaj je prvotni občinski zakon za Kranjsko z dne 17. februarja 1866, dež. zak. št. 2, doživel delne izpremembe po zakonih z dne 15. okt. 1868, dež. zak. št. 13, z dne 23. avgusta 1876, dež. zak. št. 15, z dne 10. aprila 1881, dež. zak. št. 7, z dne 15. januarja 1882, dež. zak. št. 8, z dne 11. maja 1888, dež. zak. št. 14, z dne 21. avgusta 1888, dež. zak. št. 23, in po pravnavedenem najnovejšem zakonu.

Pri ureditvi smo se držali sledečih načel:

Izpustili smo vsa dosedaj razvejljavljena določila označenih zakonov in uredili vsa določila v enoten sistem, uvedli smo **enotno terminologijo v zmislu novel** in odpravili **kričeče** slovnične napake, držeč se **po možnosti** prvotnega besedila; vse to pa le v kolikor je bilo za jasno umevanje zakona potrebno, ne da bi bili zmisel določil le količkaj izpremenili. Posebno besedilo mnogih določil zakona iz leta 1866. je bilo naravnost nerazumljivo.

Upamo, da smo ustregli s tem posebno **praktičnim** potrebam županstev, občinskih odborov, društev in posamnikov, za katere je bila taka izdaja že pred najnovejšim zakonom skrajno potrebna.

Izdajateljstvo.

Postava,

veljavna za kranjsko vojvodstvo,
s katero se razglašá občinski red in red za
volitev po občinah.

Zvidelo se mi je, da s pritrditbo deželnega zbora Mojega kranjskega vojvodstva na podlagi zakona, danega 5. dan marca meseca 1862. leta, št. 18 drž. zak., priloženi občinski red in k njemu spadajoči red za volitve po občinah razglašam ter ukazujem tako-le:

Člen I.

Ta občinski red in k njemu spadajoči red za volitve po občinah veže vse tiste občine Mojega kranjskega vojvodstva, katere nimajo svojega posebnega občinskega zakona.

Člen II.

Naredbe prvega, drugega in tretjega poglavja občinskega reda imajo precej obveljati.

Člen III.

Precej je skrbeti, da se po občinskem volivnem redu in po naredbah tretjega poglavja občinskega reda postavijo novi občinski zastopi.

Člen IV.

Kadar se v kaki občini po zakonu naredi nov zastop, naj precej v njej do dobrega obvelja občinski red, kolikor še ni obveljal po členu II.

Člen V.

Mojemu državnemu ministru je naročeno, da ta zakon v dejanje postavi.

V B u d i, 17. februarja 1866.

Franc Jožef l. r.

Belcredi l. r.

Po najvišjem povelju:

Bernard vitez **Meyer** l. r.

Zakon

z dne 17. oktobra 1910,

veljaven za vojvodino Kranjsko,

s katerim se razveljavljajo ali izpreminjajo nekatere določbe občinskega reda in občinskega volilnega reda za vojvodino Kranjsko z dne 17. februarja 1866, dež. zak. št. 2.

Po nasvetu deželnega zbora Svoje vojvodine Kranjske ukazujem tako:

Člen I.

§§ 17. in 18. občinskega reda za vojvodino Kranjsko z dne 17. februarja 1866, dež. zak. št. 2, se razveljavita.

Člen II.

§§ 2., 3., 4., 7., 13., 14., 20., 26., 39., 42., 88. in 90. občinskega reda se deloma izpremene, deloma razveljavijo in veljajo namesto njih sledeča določila.

Člen III.

§§ 1., 2., 3., 4., 5., 6., 7., 8., 10., 11., 12., 13., 14., 15., 17., 18., 21., 23., 24., 25., 26., 27., 28., 29., 30., 31., 34., 36., 38. in 43. občinskega volilnega reda se v sedanji besedi razveljavijo in stopijo na njih mesto, oziroma se jim dostavijo, sledeča določila.

Člen IV.

V veljavi ostanejo občinski red in občinski volivni red z dne 17. februarja 1866, dež. zak. št. 2, izpreminjajoči veljavni zakoni, v kolikor jih ta novela ne prenareja ali odpravlja.

Člen V.

Ta zakon stopi v veljavo takoj.

Izven deželnega stolnega mesta Ljubljane je po vseh občinah vojvodine Kranjske pričeti z novimi volitvami po tem zakonu tako pravočasno, da bodo razgrnjeni volivni imeniki vsakomur na vpogled najkasneje, ko poteče leto po objavi tega zakona.

Dosedanji občinski odborniki in namestniki ostanejo v uradu tako dolgo, da se izvrše volitve po tem zakonu.

Člen VI.

Mojemu ministru za notranje stvari je naročeno izvršiti ta zakon.

Dunaj, dne 17. oktobra 1910.

Franc Jožef l. r.

Haerdtl l. r.

Občinski red za vojvodino Kranjsko.

Prvo poglavje.

O selskih občinah sploh.

§ 1.

Sedanje selske občine naj ostanejo tako, kakor so, dokler se po tej postavi ne prena-rede.

§ 2.*)

Dve ali več selskih občin je po njih zaslišanju mogoče, ako ne ugovarja iz javnih ozirov politično deželno oblastvo, po sklepu deželnega zbora, ki potrebuje Najvišjega odobrenja, združiti v eno selsko občino tako, da te občine niso več same svoje.

Premoženja in imovine posamnih občin pa proti njihovi volji v takem slučaju ni združiti.

Glede uporabe dohodkov iz ločenega premoženja velja, ako ni bilo dogovora, določba § 70. občinskega reda.

§ 3.*)

Ena selska občina se sme, ako ne ugovarja iz javnih ozirov politično deželno oblastvo, po sklepu deželnega zbora, ki potrebuje Najvišjega odobrenja, razdružiti v dve ali več selskih občin, ako ima vsaka izmed občin, ki se imajo razdružiti, zase dovolj sredstev za izpolnjevanje dolžnosti, katere ji nakladata domače in izročeno področje. Preje pa je treba dotično občino zaslišati ter do dobrega ločiti skupno premoženje in imovino in skupna bremena.

*) Po zakonu z dne 17. oktobra 1910, dež. zak. št. 32.

§ 4.*)

Izpremembe občinskih meja, vsled katerih občina še ne preneha, smejo se po zaslišanju dotičnih občin odrediti po sklepu deželnega odbora sporazumno s političnim deželnim oblastvom ne glede na to, če so se na izpremembi prizadete občine sporazumele aline.

§ 5.

Vsako nepremično posestvo mora spadati v kako občino, samo taki dvori, gradovi in poslopja s pripadajočimi vrta in gaji ne, katera so namenjena, da v njih cesar ter najvišje dvorstvo ali stanuje ali samo včasih prebiva.

Drugo poglavje.

O občanih.

§ 6.*)

Občani so, ali:

- a) domačinci, to je tiste osebe, katere imajo v občini domovinsko pravico, ali
- b) občinski družniki, to je tisti, ki so sicer brez domovinske pravice v občini, toda imajo v občini kako hišo ali zemljo, ali ki plačujejo direktni davek od takega obrta ali pridobitka, ki ga imajo na svojo roko v občini, ali ki stanujejo v občini in tam od takega dohodka davek plačujejo.

§ 7.**)

Domovinstvo urejujeta zakona z dne 3. decembra 1863, drž. zak. št. 105, in z dne 5. decembra 1896, drž. zak. št. 222.

*) Po zakonu z dne 15. oktobra 1868, dež. zak. št. 13.

***) Po zakonu z dne 17. oktobra 1910, dež. zak. št. 32.

§ 8.

Tisti občani po mestih in trgih, ki so dobili meščanstvo ali tržanstvo, ker jim ga je podelila občina, in tudi tisti, ki ga šele v prihodnjem dobé po enaki poti, imenujejo se meščani ali tržani. Za podeljeno meščanstvo ali tržanstvo sme občina jemati domovinščino.

Mestne in trške občine lahko dajo posebno zaslužnim avstrijskim državljanom častno meščanstvo ali tržanstvo, druge selske občine jih pa lahko izvolijo za častne občane.

§ 9.

Občani imajo pravico, da v miru prebivajo v občini.

Oni so po določilih tega zakona deležni občinskih pravic in koristi, pa tudi občinskih dolžnosti in bremen. Občinski domačinci imajo vrh tega še pravico, če obubožajo, da občina zanje skrbi po njihovi potrebi.

Meščanom in tržanom je prihranjena pravica do ustanov in naprav samo zanje napravljenih. Častni meščani, tržani in občani imajo take pravice, kakor občinski deležniki, toda brez njihovih dolžnosti.

§ 10.

Vnanjim, ki svoje domovinstvo dokažejo, ali vsaj izpričajo, da so storili vse, česar je treba, da se dobi tak dokaz, ne sme občina kratiti prebivanja v svojem ozemlju, dokler oni in njih družine žive brez madeža, in dokler občinski milodarnosti niso nadležni.

Če vnanji meni, da mu občina v tej reči dela kako krivico, lahko pomoči poišče pri političnem okrajnem oblastvu.

§ 11.

Zasebne pravice sploh in zlasti pravice do lastnine in vžitka, ki jih imajo cele vrste ali posamezni občani, ostajajo nespremenjene.

Tretje poglavje.

O občinskem zastopu.

§ 12.

Občino zastopa v njenih rečeh občinski odbor in občinsko starašinstvo.

§ 13.*)

Občinski odbor obstoji v občinah, ki imajo manj kot 100 volivcev, iz 9 članov, v občinah, ki imajo 100 do 300 volivcev, iz 12, v onih, ki imajo 301 do 600 volivcev, iz 18, v onih, ki imajo 601 do 1000 volivcev, iz 24, in v občinah, ki imajo nad 1000 volivcev, iz 30 članov. Po občinah, katere imajo ali bi v prihodnje imele v sebi po dve ali več podobčin, ki so bile kot take do leta 1850., naj se ta odbor voli tako, da izvolijo najpreje volivci vsake take podobčine skupaj po enega odbornika.

Kar bi po tej volitvi še manjkalo odbornikov do polnega števila, naj jih izvolijo vsi občinski volivci po volivnih razredih. Ako število teh še ostalih odbornikov ne bi bilo deljivo s številom volivnih razredov, poviša naj se v tisto najbližje število, ki se da tako deliti.

Za nameščanje zadržanih ali manjkajočih odbornikov naj se izvoli v vsaki občini najmanj pol toliko namestnikov, kolikor je odbornikov. Vsaka izmed imenovanih podobčin

*) Po zakonu z dne 17. oktobra 1910, dež. zak. št. 32.

naj izvoli enega namestnika. Kar bi namestnikov še manjkalo, naj jih izvolijo vsi občinski volivci po volivnih razredih, v slučaju pa, da občina nima podobčin, izvolijo naj se na ta način vsi namestniki. Ako se število namestnikov, katere je treba tako izvoliti, ne da deliti s številom volivnih razredov, poviša naj se v tisto najbližje število, ki se da tako deliti.

§ 14.*)

Vsaka občina, ki je bila nekdanj podobčina, pa se je razdelila na podlagi občinskega zakona z dne 17. marca 1849 v dve ali več samosvojih občin, dobi, kadar se združi z eno ali več občinami v eno selsko občino (§ 2.), vse posebne pravice, katere daje nekdanjim podobčinam prejšnji paragraf in ta zakon sploh.

§ 15.

V občinskem starašinstvu je župan in vsaj dva občinska svetovalca.

Kjer je po opravilih in okolnostih treba, odbor število občinskih svetovalcev lahko primerno pomnoži.

Toda v tem številu ne sme svetovalcev biti nad tretjino odbornikov.

Člani starašinstva so tudi odborniki, in všteti so v odbor.

§ 16.

Obornike in namestnike volijo po §§ 13. in 14. tisti, ki imajo v občini pravico voliti.

Kdo sme voliti in izvoljen biti, ter kako se voli, to natanko določa občinski volivni red.

(§§ 17. in 18. sta se razveljavila z zakonom z dne 17. oktobra 1910, dež. zak. št. 32.)

*) Po zakonu z dne 17. oktobra 1910, dež. zak. št. 32.

§ 19.

Občinski odbor izmed sebe izvoli župana in občinske svetovalce. Kako se ima to vršiti podrobneje določa občinski volivni red.

Občinski svetovalci se vrste po številu glasov, s katerimi so bili izvoljeni.

Če sta imela dva enako število glasov, naj razsodi žreb, kateri bode pred drugim v vrsti. Po tej vrsti oni namestujejo župana, kadar sam ne bi utegnil službe opravljati.

§ 20.*)

Vsak občan, ki ima pravico biti izvoljen, mora izvolitev sprejeti, ako je izvoljen pravilno za odbornika ali namestnika ali v starašinstvo.

Izvolitvi se smejo odreči samo:

- 1.) duhovniki in javni učitelji;
- 2.) dvorni, državni, deželni in javnih zakladov uradniki in služabniki, ki še služijo;
- 3.) vojaki;
- 4.) nad 60 let stare osebe;
- 5.) tisti, ki so opravljali službo v občinskem starašinstvu celo volivno dobo, za dobo prve prihodnje volitve;
- 6.) tisti, ki imajo na sebi kakšno telesno hibo, katera bi jim branila opravljati uradne dolžnosti, ali ki trajno hudo boleajo;
- 7.) osebe, katere so vsled svojih navadnih opravil pogosto ali dalje časa vsako leto z doma.

Kdor bi se brez takega izgovora branil sprejeti izvolitev ali sprejeto službo dalje opravljati, zadene ga globa, katero odmeri lahko do 200 K deželni odbor, ako ga občinski zastop naprosi.

Globa gre v občinsko blagajnico.

*) Po zakonu z dne 17. oktobra 1910, dež. zak. št. 32.

§ 21.

Odborniki, namestniki in člani starašinstva se volijo za tri leta.

Tudi, kadar ta čas mine, ostanejo v službi, dokler novi zastopniki še niso postavljeni v službo.

Odstopniki se zopet lahko volijo, če jim zakon ne brani.

§ 22.

Če se izprazni mesto župana ali kakega občinskega svetovalca pred koncem teh treh let, mora odbor za ta čas, kar ga je še, najpozneje v 14 dneh izvoliti novega župana ali svetovalca.

Če se izprazni mesto kakega odbornika, naj župan, ako je bila tega odbornika izvolila kaka nekdanja podobčina (§§ 13. in 14.), pokliče njegovega namestnika; če ga je pa bila vsa občina izvolila, naj pokliče v odbor tistega namestnika, kateri je imel za odstopnikom največ glasov v tistem volivnem razredu, v katerem je bil odstopnik izvoljen.

Če jih je imelo več enako število glasov, razsodi žreb.

Če se tako odstopnik ne dá nadomestiti, naj se v njegovi podobčini (§§ 13. in 14.) ali v njegovem volivnem razredu po zadnjem imeniku volivcev nemudoma napravi dopolnilna volitev za ta čas, kar ga je še do prihodnje volitve.

§ 23.

To, kar določa § 22., kako se ima klicati namestnik, naj se dela tudi tačas, kadar bi kak odbornik zaradi kakega zadržka dalje časa ne mogel službe opravljati.

§ 24.

Župan in svetovalci, kadar nastopijo službo, morajo predstojniku okrajnega oblastva ali njegovemu namestniku v roke vpričo občinskega odbora po obljubi, ki je v pristavku, namestu prisege obljubiti, da bodo cesarju zvesti in pokorni, da se bodo zakonov držali in po vesti izpolnovali svoje dolžnosti.

§ 25.

Odborniki in namestniki zastonj opravljajo službo. Občina naj sklene, ali naj župan in občinski svetovalci iz občinskih dohodkov dobivajo kaj plačila in koliko. Vsem občinskim zastopnikom gré iz občinske blagajnice povračilo za vse gotove stroške, katere bi jim prizadeli občinski opravki.

§ 26.*)

Član starašinstva, odbornik ali namestnik izgubi službo, kadar se prigodi ali dokaže kaj takega, kar bi mu bilo že izprva branilo izvoljenemu biti.

Ako člana starašinstva, odbornika ali namestnika denejo v preiskavo zaradi kaznjivega, v § 3. občinskega volivnega reda omejenega dejanja ali ako se o njegovem imetju razglasi konkurz ali prične poravnavanje z upniki, ne sme tako dolgo opravljati službe, dokler se kazensko postopanje ne ustavi ali z oprostilno razsodbo ne konča, oziroma dokler traja konkurz ali poravnavanje.

*) Po zakonu z dne 17. oktobra 1910, dež. zak. št. 32.

Četrto poglavje.

O opravljenem področju selske občine.

Prvi oddelek.

Kolikšno je to področje.

§ 27.

Občinsko opravilno področje je dvojno:

- a) domače in
- b) izročeno.

§ 28.

V domače, t. j. tisto področje, v katerem sme občina, držeč se danih državnih in deželnih zakonov, sama zase po svoji volji ravnati in gospodariti, spada sploh vse, kar se najprvo tiče občinskega prida, ter se (da v sami občini z njeno lastno močjo opraviti in izvršiti.

Tako posebno semkaj spada:

- 1.) svobodno gospodariti z občinskim premoženjem in z občinskimi rečmi;
- 2.) skrbeti, da je človek in lastnina brez nevarnosti;
- 3.) skrbeti, da se vzdržujejo občinske ceste, pota, prostori in mostovi, ter da se brez nevarnosti in težave hodi in vozi po cestah in vodah, in da se polja varujejo škode;
- 4.) skrbeti, da je dober živež na prodaj, in paziti na semnje in trge, posebno pa na mero in vago;
- 5.) skrbeti za zdravje v občini;
- 6.) paziti na posle in delavce, ter gledati, da se izpolnuje zakon za posle;
- 7.) skrbeti, da se ne bode delalo v občini pohujševanje;

8.) dajati ženitovanjske zglasnice, kakor veva gubernijska naredba z dne 1. marca 1832, št. 4264;

9.) skrbeti za uboge in za občinske dobrodelne naprave;

10.) paziti na stavbe in ogenj, in skrbeti, da se izpolnuje stavbni red, in dajati stavbna dovoljenja;

11.) imeti po zakonu uravnani vpliv do srednjih šol, katere vzdržuje občina, potem do ljudskih šol in skrbeti, da se šole ustanavljajo, vzdržavajo in zakladajo, kolikor ta dolžnost ne veže šolskih patronov, kjer so še;

12.) ljudi, ki se pravdajo med seboj, poskušati poravnati po možeh, izvoljenih izmed občanov;

13.) iz prostih rok na dražbi prodajati premične reči, in iz prostih rok po dražbi v zakup dajati nepremične reči.

Iz višjih državnih ozirov se po posameznih občinah nekatera opravila krajnega nadzorstva lahko po zakonu izroče posebnim cesarskim organom.

§ 29.

Državni in po njih deželni zakoni odkazujejo izročeno občinsko področje, t. j. da so občine dolžne pomagati pri tistih opravilih, ki se tičejo splošne državne uprave.

Drugi oddelek.

O področju občinskega odbora.

§ 30.

Občinski odbor je v občinskih rečeh sklepajoči in nadzorovalni organ.

Izvrševalne oblasti ves odbor skupaj nima (§ 49.).

§ 31.

Glede občinskega gospodarstva se odbor posvetuje in sklepa:

1.) Kadar se ima v občini kaj zgoditi z glavinskim premoženjem in glavinsko imovino;

2.) kadar se ima ustanoviti, kako naj se glavinsko premoženje in glavinska imovina uživa;

3.) kadar se ima sestaviti proračun občinskih dohodkov in stroškov, in skrbeti, da se primanjkljaj pokrije;

4.) kadar se potrjuje letni račun;

5.) vselej, kadar so na vrsti take reči, ki ne spadajo k navadnemu gospodarstvu.

§ 32.

Odbor mora starašinstvu dati toliko pomočnikov, kolikor mu jih je treba za opravila domačega in izročenega področja.

Če odbor izprevidi, da je treba posebnih uradnikov in služabnikov, sklepa, koliko jih bode in po čem bodo služili, kako se bodo postavljali v službo, kaj bodo v pokoju dobivali in kako se bodo preskrbovali.

§ 33.

Kar govorita §§ 31. in 32., to velja tudi za občinske naprave, če kaka ustanova ali pogodba kaj drugega ne ukazuje.

§ 34.

Med opravila občinskega odbora tudi spada:

1.) da voli starašinstvo;

2.) da daje domovinstvo in častno občanstvo, po mestih in trgih pa tudi meščanstvo

in tržanstvo ter častno meščanstvo in tržanstvo (§ 8.);

3.) da patronuje ali priporoča, če ima občina patronstvo ali priporočanje za kako službo in podeljuje ustanove.

§ 35.

V kolikor nadzorstvo po občinah po zakonu ni izročeno državnim organom, sme odbor, v kolikor obstoječe postave dopuščajo, ali za vso občino, ali samo za nekatere njene dele dajati veljavne ukaze, in kdor bi se jih ne držal, temu sme pretiti z globo do 20 kron ali z zaporom do 48 ur (§ 58.).

Odbor mora za naprave in uredbe, katerih je treba občinskemu nadzorstvu, dovoliti potrebnih stroškov, in se mora odgovarjati za vsako zamudo, ki bi jo v tem oziru zakrivil.

§ 36.

Odbor mora posebno paziti, da se ubogi preskrbé. Ako obstoječe dobrodelne naprave, ubožnice in zakladi ne bi imeli za to dovolj moči, naj odbor preskrbi, kolikor še primanjkuje, in ima glede tega pravico odločiti, kako in kam naj se obrne.

§ 37.

Odbor izvoli izmed občanov može, kateri naj poravnava tiste, ki se med seboj pravdajo.

Poseben državni zakon to napravo podrobneje uredi.

§ 38.

Odbor je dolžan povedati svoje mnenje, če to zahteva politično okrajno oblastvo ali v rečeh domačega področja deželni odbor.

§ 39.*)

Odbor razsoja o pritožbah proti odlokom starašinstva v stvareh domačega občinskega področja. Pritožbo je vložiti vštirinajstih dneh od dneva razglasitve ali vročitve odloka pri županu. Kdaj razsoja o takih pritožbah politično okrajno oblastvo, določa § 96.

§ 40.

Odbor pazi na opravila občinskega starašinstva in na gospodarstvo občinskih in, ako so, podobčinskih naprav. Upravičen je postavljati posebne komisije bodisi v ta namen ali pa za to, da pazijo na občinska dela in da povedo v občinskih rečeh svoje mnenje in nasvet. V take komisije odbor lahko pokliče tudi neodbornike.

Odbor je dolžan, večkrat med letom dati blagajnico pregledati.

§ 41.

Odbor se zbere, kadar je treba, vsaj pa vsako četrletje po enkrat.

Seje sklicuje župan, in če on ne utegne ali ne more, pa njegov namestnik.

Seja, ki je ni sklical župan ali njegov namestnik, ni zakonita in nje sklepi niso veljavni.

Župan mora odbor sklicati, če to zahteva vsaj tretjina odbornikov ali politično oblastvo ali v rečeh domačega področja deželni odbor.

§ 42.*)

Odbor ne more sklepati, ako ni navzočih vsaj dve tretjini odbornikov. Ako pa so bili odborniki sklicani k posvetovanju o enem in

*) Po zakonu z dne 17. oktobra 1910, dež. zak. št. 32.

istem predmetu (t. j. predmetu prve seje) že v drugič, a jih vseeno ne pride zadostno število in se to število ne da dopolniti z namestniki, katere je k drugemu posvetovanju istočasno povabiti, zadostuje, da je odbor sklepčen, ako je navzočih vsaj polovico odbornikov. Kadar se odborniki skličejo v drugič ali povabijo namestniki, treba jih je izrecno na to določbo opomniti.

Vsakega odbornika in namestnika, kateri k tej drugi seji ni prišel in se ne more opravičiti, ima župan pravico kaznovati z globo do 20 kron, katera gre v občinsko blagajnico.

O pritožbah zoper prisojene globe razsoja deželni odbor.

Volivni red določa bolj na drobno, koliko odbornikov mora biti zbranih, da obvelja volitev občinskega starašinstva.

§ 43.

Kadar ima odbor med seboj take pogovore in sklepe, ki se tičejo kakega člana starašinstva ali odbornika, takrat tisti, ki je prizadet, ne sme glasovati; ali v sejo mora priti, če odbor hoče, da razloži, kar bi se želelo.

§ 44.

Vsak član starašinstva in odbornik mora iti iz seje, kadar se posvetovanje in sklepanje tiče zasebnih pravic njega samega, ali njegove žene ali pa druge osebe iz njegovega sorodstva ali svaštva prvega in drugega kolena.

§ 45.

V odboru je predsednik župan, in če on ne utegne ali ne more, njegov namestnik. Neve-

ljavna je vsaka seja, v kateri bi se tako ne delalo. Predsednik sejo prične in sklene, vodi pogovore in drži red v zboru.

§ 46.

Da sklep obvelja, mora pritrđiti nadpolovična večina vseh pričujočih odbornikov.

Predsednik glasuje samo tedaj, kadar je na obeh straneh enako število glasov, ter potem s svojim glasom odloči zmago.

Glasuje se ustno, in če se predsedniku zdi, tudi tako, da eni vstanejo in drugi obsede.

Kadar se voli in kadar se dajejo službe, takrat odbor lahko sklene, da se glasuje z listki.

§ 47.

Odborove seje so javne, toda po županovem ali treh odbornikov nasvetu se o posebnih prilikah lahko sklene, da je seja tajna, kar se pa nikakor ne sme zgoditi pri tistih sejah, v katerih pridejo na vrsto občinski računi ali proračun občinskih stroškov in dohodkov.

Ako bi se poslušalci tako predrznili, da bi se vtikali v odborove pogovore, ali ko bi mu celo ne dali sklepati, kar bi hotel, ima predsednik pravico in dolžnost, da jih najprvo posvari, in če to nič ne pomaga, ukaže, da morajo ven iti.

§ 48.

Sklepi naj se zapisujejo v zapisnik, katerega morajo podpisati predsednik, dva odbornika in zapisnikar.

Vsak občan sme ta zapisnik brati, in tudi se mu ob njegovih stroških mora prepisati,

če hoče. Sicer je pa vsakemu odboru na voljo dano, da naredi opravični red za svoje in za občinskega starašinstva poslovanje.

Tretji oddelek.

O področju občinskega starašinstva.

§ 49.

Občinsko starašinstvo je v občinskih rečeh gospodar in izvršuje odborove sklepe.

§ 50.

Župan vodi in nadzoruje vsa starašinska opravila. Svetovalci ga morajo pri tem delu podpirati, in kar jim župan odkaže, opravljati po njegovem povelju in na njegovo odgovornost.

§ 51.

Županu so podrejeni občinski uslužbenci in uslužbenci občinskih zavodov.

Še take uslužbenice, pri katerih si je odbor sam prihranil pravico, da jim daje službo, sme za nekaj časa odstaviti; popolnoma službo vzeti jim pa sme le odbor.

§ 52.

Če je treba za lažje nadzorstvo in za druga opravila kakega kraja, sme odbor v posameznih krajih svoje občine postaviti posebne može, kateri ondi stanujejo in imajo pravico voljeni biti, da podpirajo župana pri teh opravilih.

To se pa mora zgoditi po vseh tistih podobčinah (soseskah), ki so po §§ 13. in 14. prišle v eno samo občino.

Take može nasvetuje župan in odbor jih postavi. Kdo se takega opravila sme odreči, to določa § 20. Postavljeni možje se morajo pri svojih opraviilih držati županovih naročil.

§ 53.

Župan je zastopnik občine na zunaj in srednik nje opravil z drugimi. Pisma, s katerimi se občina komu kaj zaveže, mora podpisati župan in en svetovalec.

Če se pismo tiče takega opravila, kateremu je treba odborove ali pa še višje privolitve, takrat se mora v pismu povedati, da je ta privolitev dobljena, in to morata še dva odbornika s svojimi podpisi potrditi.

§ 54.

Župan pripravlja za posvetovanje tiste reči, katere so odboru prihranjene.

On izvršuje odborove, po zakonu narejene sklepe: če je pa sklepom treba višje privolitve mora poprej zanjo skrbeti.

Ako pa župan meni, da kak sklep prestopa odborovo področje, ali da je zakonom vprek, takrat mora izvrševanje ustaviti, in politično okrajno oblastvo vprašati, ali se ta sklep sme izvršiti ali ne.

§ 55.

Župan gospodari z občinskim premoženjem ter pazi, kako se občinska imovina uživa in oskrbuje; on je oskrbnik občinskim napravam in nadzornik tistim, za katere so postavljeni posebni oskrbniki; on vodi vsa občinska dela in pazi, da se prav izvršujejo; on ukazuje v vseh občinskih rečeh, katere niso odborove.

vega področja; on skrbi za uboge po obstoječih nadrebah (§ 36.).

Župan ima dovoliti, da se iz prostih rok na dražbi prodajajo premične reči in da se iz prostih rok po dražbi v zakup dajejo nepremične reči, ter skrbi, da se natanko izpolnujejo vsi predpisi, ki se tega tičejo.

§ 56.

Med najpoglavitnejšimi županovimi dolžnostmi je to, da skrbi za opravila občinskega nadzorstva (§ 28.), kolikor ta opravila niso po zakonu izročena posebnim cesarskim organom.

Župan se mora pri teh opravilih ravnati po danih zakonih in ukazih. Dolžnost ga veže, da ob pravem času stori in ukaže, česar je za občinsko nadzorstvo treba, in da skrbi za denarje, ki jih za ta namen potrebuje.

Ako bi se pa namerilo, kakor n. pr. o kugah, da to, kar stori občinsko nadzorstvo, za občno korist ni zadosti, ali kadar so občinske moči preslabe, da bi odvrnile nevarnost, takrat mora župan to neutegoma naznaniti političnemu okrajnemu oblastvu in deželnemu odboru.

§ 57.

Župan skrbi za opravila izročenega občinskega področja. Ta opravila naj izvršuje tako, kakor mu zakon ali oblastvo ukazuje.

Kadar je občini ali popolnoma ali deloma na voljo dano, kako naj izvrši kako tako opravilo, takrat se mora župan ravnati po tem, kar sklene odbor. Ako je pa kako opravilo tako silno, da brez škode ali nevarnosti ni mogoče čakati odborovega sklepa, tedaj

sme župan tudi sam storiti, kar misli, da je prav, vendar mora neutegoma skrbeti, da mu odbor storjeno delo potrdi.

Vlada lahko vsa ali vsaj nekaj opravil izročenege področja opravlja po svojih organih.

§ 58.

Če je po zakonih in ukazih, ki se tičejo nadzorstva, katero spada v domače občinsko področje (§ 28.), za kako reč postavljena kazen, in če prestopki teh zakonov in ukazov ne spadajo pod kazenski zakon, ima pravico, da to kazen prisodi z dvema občinskima svetovalcema.

Pravica kaznovati spada v izročeno občinsko področje.

Ne sme se prisoditi druga kazen, temveč samo globa, in če obsojenec nima s čim plačati, zapor.

§ 59.

V rečeh občinskega nadzorstva sme župan pretiti z globo do 20 K ali z zaporom do 48 ur, če je take kazni treba za to, da se kaka silna naredba izpolni.

Kako se kaznuje, določa § 58.

§ 60.

Župan je odgovoren za dela svoje službe občini in za dela izročenege področja tudi vladi.

Ali zato, ker je župan odgovoren, niso brez odgovornosti občinski svetovalci in tisti možje, ki so po § 52. postavljeni, če ne izpolnijo, ali prav ne store, kar jim župan naroči.

Peto poglavje.

O občinskem gospodarstvu in občinskih nakladah.

§ 61.

Vsa premična in nepremična lastnina in vse pravice občine, njenih naprav in podobčin (sosesk §§ 13. in 14.) naj se denejo v poseben pregleden popis (inventar).

Ta popis lahko pregleda vsak občan, ako hoče.

§ 62.

Glavinsko premoženje in glavinsko posestvo občinsko, njenih naprav in podobčin naj se ohrani celo.

S privolitvijo deželnega odbora sme se katera lastninska reč zameniti za drugo, če se po tej zameni vrednost glavinskega premoženja jako ne zmanjša.

Če se hoče glavinsko premoženje in glavinsko posestvo razdeliti med občane in podobčane, mora to skleniti deželni zbor.

§ 63.

Z užitnim premoženjem, ki ga imajo občine, podobčine in njih naprave, naj se tako gospodari, da se dobiva, kar je največ mogoče, stanovitnega užitka.

Kar je konec leta prebitka, naj zaleže za potrebe prihodnjega leta, in kolikor ostane, naj se dá na obresti. Kar se tako prigospodari, to se lahko prihrani za kako prihodnjo potrebščino; če pa ne, naj se dene h glavinskemu premoženju.

Letni prebitek se sme razdeliti med občane samo tedaj, kadar bi se posebno treba zdelo, in le, če so vse občinske potrebe oprav-

ljene brez občinske naklade, in če je upanje, da se tudi prihodnjič opravijo brez naklade (§ 90).

§ 64.

Kdo ima in koliko ima pravice do uživanja občinske in podobčinske imovine, to razločuje dozdanja trdna navada; pa vendar, če ni kdo zase pridobil kake posebne pravice, ne sme noben občan iz občinskega posestva imeti več užitka, temveč samo toliko, kolikor ga potrebuje za svoj dom in za svoje posestvo.

Koder in kolikor bi ne bilo take trdne navade, naj po tej meri, katera je tu povedana, odbor odloči, kateri bodo in kako bodo uživali občinsko imovino. Odbor sme ob takih prilikah ustanoviti, da bodo uživalci plačevali letno davščino ali pa namestu nje ali poleg nje nakupnino.

Ti dohodki in tudi tisti užitki iz občinske in podobčinske imovine, kateri ostajajo potem, ko je vsak uživalec dobil svojo pravico, naj se denejo v blagajnico tiste občine ali podobčine, katere je imovina.

§ 65.

Občinsko upravno leto se začenja z državnim upravnim letom.

§ 66.*)

Vsako leto ima sestaviti župan proračune dohodkov in stroškov skupne občine in njenih naprav za prihodnje upravno leto, in občinski odbor mora jih ustanoviti vsaj en mesec pred začetkom tega leta.

Ko leto izteče, ima župan najpozneje v dveh mesecih račun dohodkov in stroškov

*) Po zakonu z dne 10. aprila 1881, dež. zak. št. 7.

vse občine in njenih naprav predložiti občinskemu odboru, da ga pregleda in reši.

Deželni odbor ima pravico po zakonu z dne 23. avgusta 1876, dež. zak. št. 15, zamudne župane k temu prisiliti.*)

Proračuni kakor tudi letni računi morajo vsaj 14 dni, predno jih vzame odbor v pretres, biti javno razpoloženi pri županu, da jih občani lahko pregledajo, in kar bi kdo o njih opomnil, to se ima pri pretresanju vzeti v premislek.

Če opusti občinski odbor postaviti v proračun to, kar je občina dolžna plačati bodi vsled kake razsodbe, bodi vsled kakega po postavnih določilih izvršljivega pisma, ima deželni odbor pravico in dolžnost, postaviti dotične zneske v občinski proračun ter dogovorno s c. kr. deželno vlado, da se bodo mogli ti zneski plačati, naložiti doklade k davkom, za kateri slučaj ni treba višje privolitve, katera je sicer po postavi potrebna.

Vsakemu občanu se morajo tudi, ako to zahteva, izročiti ob njegovih stroških prepisi proračunov in letnih računov.

§ 67.

Pri gospodarstvu z občinskim premoženjem se je treba natanko držati potrjenega proračuna.

Ko bi se primerili med letom taki stroški, ki v proračunu nimajo v svojem predelku nič ali vsaj ne dovolj zaloge namenjene, pa se vendar ne dajo odložiti, naj župan skliče odbor, da o tem sklepa.

Župan sme le v največji sili, ako brez škode in nevarnosti ni mogoče, da bi poprej poiskal odborovega privoljenja, izplačati, kar

*) Glej § 92.

je treba, vendar mora neutegomapr ositi odbor, da mu te stroške pozneje potrdi.

§ 68.

Vsi stroški za domače potrebe naj se opravijo, kolikor mogoče, z dohodki občinske blagajnice.

§ 69.

Če je za katere stroške namenjeno posebno premoženje, naj se pokrijejo najprej z dohodki tega premoženja. Ti dohodki se ne smejo nikamor drugam obrniti.

§ 70.

Če sta se združili dve ali več podobčin ali tudi občin v eno samo občino tako, da si je pridržala vsaka svojo lastnino, naj se z dohodki iz posebne lastnine ravna tako, kakor se je dogovorilo pri združitvi; če se pa ni nič dogovorilo, naj bodo ti dohodki za tiste stroške, ki pridejo na vsako občino posebej.

§ 71.

Stroške, kateri so od posesti in uživanja občinske ali podobčinske imovine na davkih in na drugih davščinah, in kateri so za nadzorstvo in za obdelovanje, v kolikor se jih ne more poravnati z užitki, kar jih pride od te imovine v občinsko ali podobčinsko blagajnico (§ 64), naj plačajo uživalci vsak po svojem uživanju.

§ 72.

Če kake druge naredbe kaj drugega ne ukazujejo, naj stroške, kateri so, kakor n. pr. stroški za poljska pota, vodotoke itd., na korist le posameznim posestnikom, trpe samo ti

posestniki, in zastran sklada pri napravah ob vodi, katere se napravijo posestnikom zemljišč na korist, ravnati se je po posebnih, za taka dela danih ukazih.

§ 73.

Da se pokrijejo tisti stroški za občinske potrebe, ki nimajo po § 68. svoje odločene zaloge, sme odbor občinske priklade skleniti.

Te priklade utegnejo biti:

- 1.) Doklade k direktnim davkom ali k užitnini;
- 2.) tlaka za občinske potrebe;
- 3.) naklade in davščine, ki niso doklade k davkom.

§ 74.

Po navadi naj se doklade z direktnim davkom porazdele na vse davke te vrste, kar jih je v občini predpisanih brez razločka, ali je tisti, ki davek plačuje, občan ali ne, ter naj se na vse vrste teh davkov nalože po enaki meri.

§ 75.

Doklad k direktnim davkom in vseh drugih občinskih priklad ne plačujejo:

1.) Dvorni, državni in deželni uradniki in služabniki, uradniki in služabniki javnih zakladov, vojaške osebe, njihove vdove in sirote od svoje službene plače, potem od pokojnine, od provizije, od vzgojevalnine in od miloščine, če jim je katera teh reči dana po službi.

2.) Dušni pastirji in javni učitelji od kongruue.

3.) Osebe, ki v občini ne prebivajo, od tistih dohodkov, katerih ne vlečejo ne od nepremičnega posestva, ne od obrti v občini.

§ 76.

Če ne obvelja § 70., naj se doklade k direktnim davkom razdele po vsi občini po enaki meri.

§ 77.

Za nove pridobitve in podjetja, katera imajo pravi namen, da bi se pomnožili občinski dohodki ali izplačali tisti dolgovi ali njih obresti, ki so se napravili za take pridobitve ali podjetja, sme odbor doklade k davkom in občinske priklade sploh skleniti le takrat, če pritrduje vsaj tri četrtine takih volivcev, ki plačujejo vsaj tri četrtine vseh v občini predpisanih direktnih davkov.

Glasuje se tako, da vsak volivec reče »da« ali »ne«. Kdaj smejo namestu volivcev priti njihovi zastopniki, to je določeno v tistih ukazih volivnega reda, kateri govore o volitvah po zastopnikih.

§ 78.*)

Doklada k užitnini sme zadevati samo požitok v občinskem ozemlju, a ne pridelovanja, niti trgovinskega prometa.

Zatorej se doklade k užitninam, ki se pobirajo pri izdelovanju davku podvrženih stvari, kakor n. pr. k užitnini od piva, od žganih opojnih pijač itd., ne smejo nalagati.

§ 79.*)

Doklade nad 15% direktnih davkov ali užitnine so odvisne od dovolitve deželnega odbora, doklade nad 50% direktnih davkov ali nad 30% užitnine so odvisne od dovolitve deželnega odbora in od pritrditve političnega deželnega oblastva.

*) Po zakonu z dne 11. maja 1888, dež. zak. št. 14.

Za to, da se pobirajo doklade nad 100% direktnih davkov ali užitnine, treba je dovolitve deželnega zbora in Najvišjega potrdila.

§ 80.

Občinski odbor sme za občinske potrebe tlako ukazati in določiti, kako se tlaka razdeli, in če se more odkupiti, po kateri meri se odkupuje.

Na tlako se smejo tudi rabni namestniki pošiljati, ali pa naj se po ustanovljeni meri odkupnina plača v občinsko blagajnico.

V sili, ko je treba kako delo nagloma in z skupno močjo storiti, mora vsak za delo pripraven človek zastonj na tlako.

§ 81.*)

Za to, da se uvedo davščine od použitka opojnih pijač, podvrženih užitnini, najdalj za dobo desetih let, kakor tudi za to, da se povišajo že obstoječe take davščine za enako dobo, treba je dovolitve deželnega odbora in pritrditve političnega deželnega oblastva.

Za to, da se uvedo ali povišajo omenjene davščine na daljšo dobo nego na deset let, potem za to, da se uvedo drugačne naklade in davščine, katere ne spadajo med občinske takse, ustanovljene po zakonu z dne 3. decembra 1868, dež. zak. št. 17, oziroma po zakonu z dne 26. marca 1885, dež. zak. št. 9, niti v vrsto doklad k direktnim davkom ali k užitnini, kakor tudi za to, da se povišajo že obstoječe naklade in davščine zadnje vrste, treba je dovolitve deželnega zbora in Najvišjega potrdila.

*) Po zakonu z dne 11. maja 1888, dež. zak. št. 14.

§ 82.

Doklade k davkom (§ 74.), pa tudi druge neaklade in davščine (§ 81.) in tlaka (§ 80.) se sklepajo in privoljujejo ali za vso občino, ali pa le za nekatere njene dele, če namreč taki večji stroški zadevajo ali vso občino ali pa samo nekatere dele, kakor n. pr. pri javnih vodnjakih ali vodovodih kake vasi, cestni razsvetljavi, cestnem tlaku itd.

§ 83.

Odborovi sklepi za vsake občinske priklade se morajo javno razglasiti.

Kdor meni, da ga je kak tak sklep prehudu zadel, naj županu svoj opomin o tej reči poda v neprestopni dobi štirinajstih dni od tistega dne, ko je bilo to razglašeno.

Če ta sklep občinskega odbora lahko obvelja brez višje potrditve, naj se s temi opomini tako ravna, kakor s pritožbami (§ 91.); če je pa treba višje potrditve, naj se opomini prilože vlogi, s katero se prosi, da bi se sklep potrdil.

§ 84.

Doklade k davkom se pobirajo po istih organih in z istimi sredstvi kakor davki sami. Druge denarje, ki se imajo po zakonu ali po veljavnem občinskem sklepu dajati za občinske potrebe, pobira župan po svojih organih, in če jih občani nočejo plačati, sme rubiti, kakor se rubi za dolg na davkih.

Ako bi kdo ne hotel opraviti napovedane tlake, naj ob stroških tega občana župan to delo dá komu drugemu opraviti, stroške naj pa izterja tako kakor druga plačila.

Če je nevarno odlašati, tedaj se k delu smejo naravnost primorati vsi tisti, ki ga imajo opraviti.

§ 85.

Posebni zakoni ukazujejo, kdo in kako ima skladati in pomagati, kadar se zidajo cerkve, duhovske hiše in šole, in kadar se delajo ceste.

Skladi, ki so za nekatere posebne potrebe zagotovljeni po kaki stari pravici, so še naprej veljavni.

§ 86.

S premoženjem, katero imajo podobčine (§ 13. in 14.), soseske ali vasi same zase, naj se gospodari tako, kakor v tej reči na koncu tega zakona vелеvajo posebne zapovedi.

Šesto poglavje.

O združitvi posameznih občin zaradi skupnih opravil.

§ 87.

Posameznim občinam je na voljo dano, če se med seboj hočejo združiti, da potem skupaj opravljajo svoja domača opravila (§ 28.) in opravila izročenege področja (§ 29).

Dogovor, ki ga sklenejo občine med seboj zaradi skupnega poslovanja, naj se predloži deželnemu odboru, da ga potrdi po dogovoru s političnim deželnim oblastvom.

§ 88.*)

Občine, katere nimajo toliko sredstev, da bi mogle izpolnovati dolžnosti, katere jim naskladata domače ali izročeno področje, je za tako dolgo, dokler to traja, zediniti po sklepu deželnega zbora, kateri potrebuje Najvišjega

*) Po zakonu z dne 17. oktobra 1910, dež. zak. št. 32.

odobrenja, z drugimi občinami, da skupaj opravljajo svoje posle.

Po zaslišanju prizadetih občin določiti je s sklepom deželnega zbora, kako da bodo izvrševale skupaj svoja opravila. Kadar bi se posamne občine ne pogodile o tem, kako naj se razdele tozadevni stroški, razsodi deželni odbor.

Sedmo poglavje.

O nadzorovanju občin.

§ 89.

Deželni zbor po svojem odboru pazi, da občinam in njihovim napravam ostane glavinsko premoženje in glavinska imovina nezmanjšana.

Deželni odbor ima pravico, da občinam ukaže, naj mu v ta namen kako reč razlože, in lahko celo pošlje komisije, da na licu mesta poizvedo, česar je treba. Po tej pravici sme deželni odbor tudi sam napake odpraviti, ako bi bilo treba.

§ 90.*)

Že na drugih mestih tega zakona (§§ 62., 79. in 87.) so imenovane stvari, pri katerih mora sklepe občinskega odbora potrditi deželni odbor. Tega je treba tudi:

1.) kadar bi se hotela prodati, zastaviti ali trajno obremeniti kakšna stvar občinskega glavinskega premoženja ali glavinske imovine ali občinskih naprav;

2.) kadar bi se razdelil med občani letni prebitek (§ 63.);

*) Po zakonu z dne 17. oktobra 1910, dež. zak. št. 32.

3.) kadar se najame posojilo ali prevzame poroštvo, ako to posojilo ali poroštvo, če se prišteje k že obstoječim dolgovom, presega letne dohodke občine in oziroma občinskih naprav.

§ 91.

O pritožbah proti sklepom občinskega odbora razsoja deželni odbor v vseh tistih rečeh, katerih ni država izročila občini.

Pritožba se mora v neprestopni dobi štirinajstih dni od tistega dne, ko je bil sklep razglašen ali povedan, podati županu, da jo potem dalje predloži deželnemu odboru.

§ 92.*)

Ako bi člani občinskega starašinstva zamujali svoje dolžnosti v opravilih domačega področja, ima deželni odbor pravico, dajati jim primerne ukaze, ter, ako bi se teh ukazov ne držali, prisojati jim do po dvesto kron globe.

Prisojene globe naj gredo v občinsko blagajnico ubožcem na korist, ter, ako poprosi deželni odbor, izterja naj jih politično okrajno oblastvo, kakor kake drugačne globe.

Če upornost zaporedoma trpi, more deželni odbor globo ponavljati in obenem komisije pošiljati ob stroških tistega, kdor je kriv, ali tudi po smislu § 5. cesarskega ukaza z dne 20. aprila 1854, drž. zak. št. 96 — postavljati posebne osebe, da ob stroških in ob nevarnosti mudnih članov občinskega starašinstva izpolnijo zaostalo dolžnost, ter zlasti da podado zastali račun.

Isto oblast ima deželni odbor tudi nad izstopivšimi člani občinskega starašinstva za-

*) Po zakonu z dne 23. avgusta 1876, dež. zak. št. 15.

radi tega, da jih sili, naslednikom izročati starašinstvo in podajati občinske račune, zastale iz dobe njih poslovanja, ter izpolnovati dolžnosti, do katerih jih tudi sicer veže njih služba.

Člane starašinstva, kateri bi svoje dolžnosti zelo prestopili ali jih zaporedoma zane-marjali, more politično deželno oblastvo dogovorno z deželnim odborom odstaviti od službe.

§ 93.

Kadar se za katero zasebno reč prepira občina s kako svojo podobčino, ali s kako posebno vrsto svojih občanov, ali s posameznimi občani in se ta reč zlepa ne poravna, sme, ker je občinski odbor sam v tem prizadet, deželni odbor uradoma občini postaviti zastopnika d' aprepir dožene s pravdo.

§ 94.

Država pazi na občine samo toliko, da ne prestopajo svojega področja, in da se ne zadevajo ob sedanje zakone.

To nadzorstvo opravlja predvsem politično okrajno oblastvo.

Zato to oblastvo lahko ukaže, da se mu naznanjajo sklepi občinskega odbora, in da se mu razlože reči, katere mu je vedeti treba.

Predstojnik političnega oblastva ali pa njegov namestnik ima tudi pravico hoditi k sejam občinskega odbora, in govoriti, kadar se mu zdi potrebno; glasovati pa ne more, razven če je tudi sam izvoljen za odbornika.

§ 95.

Če občinski odbor sklene kaj takega, kar presega njegovo področje ali kar se zadeva ob sedanje zakone, ima politično okrajno obla-

stvo pravico in dolžnost, prepovedati, da se taki sklepi ne izvrše; proti tej prepovedi se je pa lahko pritožiti do političnega deželnega oblastva.

§ 96.

Tudi kadar ne gre za take sklepe občinskega odbora, proti katerim se ima po § 91. pritožba predložiti deželnemu odboru, ima politično okrajno oblastvo pravico, da razsodi o pritožbah, ki so prišle proti kakikoli naredbi občinskega starašinstva, ki se ali ob sedanje zakone zadeva, ali jih pa napačno porablja.

V rečeh, katere je država izročila občini, mora pritožba vselej iti do političnega okrajnega oblastva.

§ 97.

Ko bi občinski odbor ne izpolnoval ali ustavljal se izpolnovati zapovedi in dolžnosti, katere občino po kakem zakonu vežejo, naj politično okrajno oblastvo, če gre za stvari izročenega področja, ob občinskih stroških poskrbi samo, kar se mu potrebno zdi. Tako naj bode, kar se tega tiče, tudi v rečeh domačega področja, pa le, če je nevarno odlašati; sicer pa kaj takega razsodi politično deželno oblastvo dogovorno z deželnim odborom.

§ 98.

Da se ohrani red, ima politično okrajno oblastvo pravico, da takim županom, kateri prestopijo dolžnosti izročenega področja, prisodi do 40 K globe, ki ima priti v občinsko blagajno; toda župan se vendar še lahko za to pritoži do političnega deželnega oblastva. Ko bi župan te dolžnosti večkrat tako prestopal, da bi se mu brez nevarnosti za javne koristi

več ne mogla v rokah pustiti opravila izročnega področja, in ako tudi občinski odbor, čeprav mu je bilo rečeno, te stvari ne predružači, tedaj politično okrajno oblastvo ob občinskih stroških lahko postavi kak drug organ, da prevzame ta opravila.

§ 99.

Politično deželno oblastvo občinski zastop lahko razpusti. Občina se sicer more pritožiti do državnega ministrstva, ali ta pritožba razpusta ne ustavlja.

Zadnji čas v šestih tednih potem, ko se je zastop razpustil, mora biti nova volitev razglašena.

Politično deželno oblastvo naj dogovorno z deželnim odborom skrbi za vse, česar je treba, da ne zastanejo opravila do volitve novega občinskega zastopa.

Pristavek.

I. Obljube.

a) Županova obljava.

Vi namestu prisege obljubite pri Bogu Vsemogočnem, na svojo čast in svoje poštenje, da bodete vselej zvesti in pokorni Njih veličanstvu, našemu premilostljivemu dežel-nemu gospodarju Francu Jožefu I., po božji milosti cesarju avstrijskemu itd.; vojvodi kranjskemu itd.; da bodete Njih veličanstva čast, korist in službo vselej posebno podpirali, škodo in zlo pa ovirali in ustavljali, kolikor bode v vaši moči.

Nadalje obljubite, da bodete zvesto in poštено po svoji vesti in vednosti opravljali sebi izročeno župansko službo v J. J. občini; da bodete natanko in po vesti na vse strani izpolnovali domačega in izročenega področja dolžnosti, katere se vam nakladajo po občinski postavi, dani 17. februarja 1866 ter se vam nalože tudi po še poznejših postavah; da si bodete na vso moč prizadevali skrbeti za občinsko dobro, ter skrbeli, da se izkaže postavi spoštovanje in pokornost.

Kar se mi je zdaj bralo, in kar sem dobro in natanko razumel, imam in hočem zvesto izpolnovati, in to obljubim namestu prisege.

b) Obljava občinskih svetovalcev.

Vi namestu prisege obljubite pri Bogu Vsemogočnem, na svojo čast in svoje poštenje, da bodete vselej zvesti in pokorni Njih veli-

čanstvu, našemu premilostljivemu deželnemu gospodarju Francu Jožefu I., po božji milosti cesarju avstrijskemu itd., vojvodi kranjskemu itd.; da bodete Njih veličanstva čast, korist in službo vselej posebno podpirali, škodo in zlo pa ovirali in ustavljali, kolikor bode v vaši moči.

Posebno obljubite, da bodete zvesto in pošteno po svoji vesti in vednosti opravljali sebi izročeno svetovalsko službo v J. J. občini; da bodete natanko in po vesti vsestransko izpolnovali dolžnosti, katere se vam nakladajo po občinski postavi, dani 17. februarja 1866 ter se vam nalože tudi po še poznejših postavah; da bodete gospodu županu pokorni, da ga bodete spoštovali, kakor mu gre; da bodete pridno in zvesto opravljali dela, katera vam bode izročal; da ga bodete na vso moč podpirali, da bi lažje izpolnoval svoje dolžnosti, in da se bodete sploh prizadevali skrbeti za občinsko dobro, ter skrbeli, da se izkaže postavi spoštovanje in pokornost.

Kar se mi je zdaj bralo, in kar sem dobro in natanko razumel, imam in hočem zvesto izpolnovati, in to obljubim namestu prisege.

II. Določbe, po katerih se ima gospodariti s premoženjem posameznih sosesk (podobčin).

1.) Vsaka podobčina ali soseska v občini je sama zase, kar se tiče njenega posebnega premoženja in imovine (§§ 13., 14. in 86. občinskega reda).

2.) Taka podobčina ali soseska naj za gospodarstvo svojega posebnega premoženja po imeniku volivcev, ki se po § 17. obč. vol. reda zanjo sestavi, pod županovim vodstvom z ozirom na §§ 9., 10. in 11., in tudi kolikor semkaj služi, z ozirom na tretji oddelek občinskega

volivnega reda — samo da volivcev ni treba deliti na volivne razrede, izmed sebe za tri leta izvoli tri gospodarje, kateri si med seboj sami postavijo načelnika.

Voliti ondi prebivajočega, po § 13. obč. r. in § 21. obč. vol. reda izvoljenega odbornika ali njegovega namestnika ni samo dovoljeno, ampak je taki podobčini ali soseski celo svetovati, če okoliščine to dopuščajo.

3.) Ker bi katerega teh gospodarjev lahko zmanjkalo, ali ker bi mu za nekaj časa lahko kaj branilo opravljati službo, zato je treba, da se izvolita tudi dva namestnika.

Ako pa v sredi dobe, za katero je bila volitev, skrbnikov takega premoženja, tudi če se mednje pokličeta oba namestnika, vseh skupaj ni več treh, kolikor jih je namreč treba, da njih sklepi veljajo, mora župan takoj odrediti novo volitev za čas, kar ga je še do prihodnje volitve.

Pri takih volitvah je gledati na to, kar govore §§ 37., 41. in 43. obč. vol. reda, kolikor semkaj služijo.

4.) Možje, ki so izvoljeni za gospodarstvo takega premoženja, morajo županu v roke segaje obljubiti, da bodo v tej službi natanko izpolnovali svoje dolžnosti.

5.) Ti skrbniki se morajo tudi shajati v seje, v katerih se posvetujejo in sklepajo glede premoženja in imovine svoje podobčine ali svoje soseske v vseh takih gospodarskih rečeh, kakršne izroča v celih občinah § 31. občinskega reda sejam občinskega odbora v posvetovanje in sklepanje. V takih gospodarskih sejah naj se pazi na to, kar govore §§ 45. do 48. občinskega reda, s to razliko, da morajo podpisati zapisnik o svojih sklepih vsi trije skrbniki.

6.) K posvetovanju in sklepanju glede letnega računa naj se pokliče namestu tistega

gospodarja, kateri daje račun, kdo izmed namestnikov, da glasuje.

7.) Sklepi teh skrbnikov, ako potrebujejo višje potrditve (§§ 90. do 93. občinskega reda), naj se pošljejo županu, da jim preskrbi potrditev, in tudi sicer se mu morajo prijaviti vselej, kadarkoli vpraša.

8.) Sklepe teh skrbnikov podobčinskega premoženja ali premoženja posameznih sosesk po dobljeni višji potrditvi, če je bila potrebna, izvršuje načelnik, ali ko bi ne mogel on, tisti izmed obeh gospodarjev, ki je po letih starejši; on tudi ukazuje vse, kar se tiče gospodarstva; imeti mora take lastnosti, kakršnih mu je treba po občinskem redu sploh, posebno po §§ 50., 51., 53. do 55., 60. do 71. in 79., v kolikor semkaj služijo.

9.) Podobčine ali posamezne soseske pri gospodarstvu svojega premoženja lahko prihrže organe, ki so jim do zdaj po stari trdni navadi opravljali to službo, čeprav niso taki, kakršne zahtevata drugi in tretji odstavek teh določb. Tak organ pa mora šteti vsaj tri člane in mora biti tudi sicer v stanju, da more zadostiti v tem pristavku ustanovljenim dolžnostim.

Občinski volilni red

za

vojvodino Kranjsko.

Prvo poglavje.

Kako se voli občinski odbor.

Prvi oddelek.

Kdo ima pravico voliti in kdo izvoljen biti.

§ 1.*)

Pravico voliti imajo oni avstrijski državljani, kateri so 24. leto dovršili in imajo one posebne lastnosti, katere predpisujejo §§ 15., 15. a, 15. b, 15. c in 15. d v svrhu uvrstitve volivcev v posamne volivne razrede.

Vendar imajo pravico voliti tudi država, dežela, javni zakladi, tozemske ustanove, zavodi, korporacije, društva in družbe, ako jim je vsaj eno leto predpisan v občini davek, podvržen občinskim dokladam.

Da se preračuni predpisani čas, kako dolgo da volivec prebiva v občini in mu je predpisan davek, je merodajen dan, ko so se razgrnili imeniki volivcev (§ 17.).

§ 2.*)

Aktivno službujoči častniki (avditorji, vojaški zdravniki, vojaški računovodje), vojaški duhovniki, gažisti, ki niso v nobenem činov-

*) Po zakonu z dne 17. oktobra 1910, dež. zak. št. 32.

nem razredu, in moštvo oborožene sile, oziroma orožništva, vštrevši one, ki so časno na dopustu, nimajo pravice voliti.

§ 2 a.*)

Aktivne volivne pravice ne morejo izvrševati nadalje vsi oni, ki so pod očetovsko oblastjo, pod varstvom ali skrbstvom, ravnatako ne oni, ki uživajo iz javnih ali občinskih novcev kot ubožci trajno preskrbo ali so jo uživali zadnje leto neposredno pred volitvami, ali oni, ki sploh žive od javne milodarnosti.

Za preskrbo ubožnih ali za dela javne milodarnosti pa z ozirom na volivno pravico ni smatrati:

Podpor iz bolniških blagajnic, rent za nezgode, starost ali onemoglost, brezplačne oskrbe v javnih bolnišnicah, oprostitev od šolnine, podelitve učil ali ustanov in tudi ne pomoči v stiski.

§ 3.*)

Od volivne pravice je izključen:

1.) Kdor je v preiskavi zaradi hudodelstva, dokler se kazensko postopanje ne ustavi ali ne konča z oprostilno razsodbo.

2.) Kdor je bil v kazni obsojen zaradi hudodelstva ali prestopka tatvine, poneverbe ali deležnosti glede teh dveh prestopkov, goljufije, sovodstva (§§ 460., 461., 463., 464., 512. k. z.), zaradi dejanj, ki so označena v § 1. zakona z dne 28. maja 1881, drž. zak. št. 47, in v § 1. zakona z dne 25. maja 1883, drž. zak. št. 78, ali zaradi prestopka po §§ 1., 2., 3., 4. in 5., predzadnji odstavek, zakona z dne 24. maja 1885, drž. zak. št. 89.

*) Po zakonu z dne 17. oktobra 1910, dež. zak. št. 32.

Ta posledica obsodbe neha pri hudodelstvih, ki so naštetá v § 6., št. 1 do 10, zakona z dne 15. novembra 1867, drž. zak. št. 131, ko je prestana kazen, pri drugih hudodelstvih, ko poteče deset let, ako je bil krivec obsojen najmanj na petletno kazen, in razen tega, ko poteče pet let, pri ostalih zgoraj navedenih kazenskih dejanjih pa, ko potečejo tri leta po prestani kazni.

3.) Kdor je bil sodno obsojen na kazen zaradi pregreška zoper kazenskopravna določila v varstvo volivne svobode, ako je bilo dejanje storjeno pri volitvah v poslansko zbornico državnega zbora, v deželni zbor, v občinski zastop ali v katerokoli korporacijo ali zastopstvo, ki je po zakonu poklicano, da oskrbuje javne stvari, in sicer za dobo šestih let po prestani kazni (§§ 3., 5., 7., 8., 10. in 14. zakona z dne 26. januarja 1907, drž. zak. št. 18).

4.) Kdor je bil postavljen pod policijsko nadzorstvo ali oddan v prisilno delavnico, dotlej, da potečejo tri leta, odkar je nehálo policijsko nadzorstvo ali odkar je bil iz prisilne delavnice izpuščen.

5.) Komur je odtegnilo sodišče očetovsko oblast nad njegovimi otroci, dokler so otroci pod tujim varstvom, vsekakor pa tri leta po sodni odredbi.

6.) Kdor je bil zaradi pijanosti ali pijančevanja na podstavi splošnega kazenskega zakona ali drugih zakonitih določil, ki se še uvedejo, več nego dvakrat obsojen na zaporno kazen, za dobo treh let po prestani kazni.

7.) Nad kogar imovino se je razglasil konkurz, do konca konkurza, in ako je zadolženec trgovec, dotlej, da se zopet usposobi za pravice, ki so označene v § 246. konkurznega reda z dne 25. decembra 1868, drž. zak. št. 1 iz leta 1869,

§ 4.*)

Volivno pravico je izvrševati praviloma osebno.

Veljajo pa sledeče izjeme:

1.) za ženo, ki živi v zakonski družbi, voli nje mož, za druge samosvoje ženske pa njih pooblaščenci. Zadnje velja tudi za ono omoženo žensko, katere mož nima potrebnih lastnosti za pooblaščenca v zmislu § 8. ali kateri redno prebiva v inozemstvu;

2.) osebe, ki so odšle iz občine po občinskih ali drugih javnih poslih, imajo pravico postaviti pooblaščenca, da zanje voli;

3.) ravno tako morejo izvrševati svojo volivno pravico po pooblaščenjih posestniki v občini se nahajajočih zemljišč ali obrtnih podjetij, kateri prebivajo v drugi občini.

§ 5.*)

Za državo, deželo, ustanove, zavode in javne zaklade voli tisti, katerega za to postavijo njih upravni organi.

§ 6.*)

Za korporacije, društva in družbe z izjemo odprtih trgovskih družb (§ 14., al. 1) volijo tisti, ki jih po določilih zakona ali pravil morajo na zunaj zastopati. Ako pa je do zastopstva upravičenih več oseb, določijo naj izmed sebe enega, ki naj glasuje.

§ 7.*)

Soposestniki davku podvrženega posestva imajo, ako so po zmislu § 1. upravičeni voliti, vkup le en glas po razmeri nanje odpadajočega dela davka, ki je predpisan od posestva.

*) Po zakonu z dne 17. oktobra 1910, dež. zak. št. 32.

Ako sta sosesestnika v zakonski družbi živeča mož in žena, izvršuje volivno pravico mož. Drugače je sosesestnikom enega izmed njih ali tretjega v izvrševanje volivne pravice pooblastiti z večino glasov po številu, ali pri različnosti deležev po njih razmerju.

§ 8.*)

Le avstrijski državljani, ki so dovršili 24. leto in katerih ne izvzema in ne izključuje niti § 2., niti § 2. a, niti § 3., smejo voliti kot pooblaščenec, oziroma zastopniki koga drugega v njegovem imenu. Pooblaščenec sme zastopati le enega volivca in se mora izkazati s pooblastilom, ki je izgotovljeno v zakoniti obliki.

Zastopnikom takega pooblastila ni treba.

Kdor sprejme pooblastilo od drugega, lastne volilne pravice ne izgubi.

§ 9.

Za odbornike ali namestnike se smejo izmed občanov voliti samo tisti moški, ki imajo pravico voliti, so izpolnili 24. leto in uživajo vse državljanske pravice.

§ 10.*)

Voljeni ne smejo biti:

- 1.) občinski uslužbenci, dokler v istini služijo;
- 2.) osebe, ki so od izvrševanja aktivne volivne pravice po §§ 2. in 2. a izvzete;
- 3.) posli in dninarji, ki nimajo samostojnega pridobitka;
- 4.) osebe, ki so v zamudi s plačilom ali položitvijo računa, katero jim do občine nalaga pravomočna rzsodba ali sodna poravnava;

*) Po zakonu z dne 17. oktobra 1910, dež. zak. št. 32.

5.) osebe, ki so v zamudi s položitvijo računov o gospodarstvu z njim izročnim premoženjem občine ali kakšnega občinskega zavoda.

§ 11.*)

Izključene, da ne smejo biti voljene, so razen v § 3. navedenih še tiste osebe, ki so bile odpuščene iz javnega urada ali službe zaradi disciplinarnega pregreška iz dobičkaželnosti, za dobo treh let, odkar so bile odpuščene, računjeno od takrat, ko je rabsodba postala pravomočna.

§ 12.*)

Za volitev občinskega odbora sestavi župan, držeč se določil §§ 13., 14., 15., 15. a, 15. b, 15. c, 15. d in 15. e imenike volivcev, in sicer za vsak volivni razred, in v občinah, ki obstoje iz podobčin (§§ 13. in 14. obč. r.), poleg teh še za vsako podobčino posebni imenik.

V imenikih volivcev iz treh volivnih razredov je pri vsakem volivnem upravičencu dodati davčno vsoto, ki je merodajna za istega uvrstitev v dotični volivni razred.

§ 13.*)

V vsaki občini je napraviti po tri volivne razrede.

Osebe, ki so bile sprejete v imenik prvega volivnega razreda, tvorijo prvi, one, ki so bile sprejete v imenik drugega volivnega razreda, drugi, in one, ki so bile sprejete v imenik tretjega volivnega razreda, pa tretji volivni razred.

§ 14.*)

Javnim družnikom pridobitnega podjetja (§ 6.) vkupno predpisani, občinskim dokladam

*) Po zakonu z dne 17. oktobra 1910, dež. zak. št. 32.

podvrženi davek, razdeli se po razmerju deležev na posamne soprosetnike in se pri onih, ki so po § 1. upravičeni voliti, prišteje njihovemu ostalemu davku take vrste.

Volivni upravičenci, ki so se že sprejeli v prvi, ne smejo se sprejeti v drugi volivni razred.

Ako ima volivni upravičenec več lastnosti, ki ga usposablajo za uvrstitev v kakršenkoli volivni razred, sme se sprejeti le enkrat v dotični volivni razred.

Ako za uvrstitev volivnega upravičenca v volivni razred ni merodajen občinski dokladam podvrženi davek, ampak drugi neposredni državni davki, se tudi ti seštejejo in vsota teh davkov, ki pa morajo biti volivnemu upravičencu vsaj že eno leto predpisani, odloči, v kateri volivni razred se volivni upravičenec uvrsti.

§ 15.*)

Da se napravijo imeniki volivcev, sestavi župan najprvo seznamek onih oseb moškega in ženskega spola, katerim je najmanj eno leto predpisan v občini davek, podvržen občinskimi dokladami, in katere imajo vse one splošne lastnosti, ki jih zahteva od volivcev § 1., in jim niti § 2., niti § 2. a ne brani izvrševati volivne pravice. niti jih ne izključuje od volivne pravice § 3.

V seznamu so sprejeti tudi juristične osebe, ki od pravice voliti niso izključene.

§ 15 a.*)

V prejšnjem paragrafu navedene volivne upravičence je po višini vsakemu pripadajočega, v občini eno leto sem predpisanega, občinskimi dokladami podvrženega davka uvrstiti

*) Po zakonu z dne 17. oktobra 1910, dež. zak. št. 32.

v padajoči vrsti drugega za drugim, jim pridejati tekoča števila ter vsakemu imenu pripisati vsoto dotičnih davkov in natančen naslov.

Ako ima predpisanih dvoje ali več volivnih upravičencev enako vsoto davkov, uvrstiti je po letih starejšega pred mlajšim.

§ 15b.*)

V imenik prvega volivnega razreda se sprejme prva tretjina volivnih upravičencev, ki so vpisani v seznamku, o katerem govori § 15.

§ 15c.*)

V imenik drugega volivnega razreda se vpišejo :

1.) Vsi ostali volivni upravičenci, ki v seznamku, o katerem govori § 15., neposredno sledijo onim volivnim upravičencem, katere označuje § 15. b;

2.) sledeče osebe moškega spola, če imajo vsaj že eno leto svoje redno bivališče v občini, če jim ne manjka onih splošnih lastnosti, katere zahteva od volivnih upravičencev § 1., če jim ne brani izvrševati volivne pravice niti § 2., niti § 2. a, niti jih ne izključuje od volivne pravice § 3., in če niso vsled visokosti davkov vpisani že v prvem volivnem razredu, in sicer :

- a) duhovniki, ki so nameščeni v dušnem pastirstvu, ali ki so stalno ali začasno upokojeni;
- b) dvorni, državni, deželni uradniki in uradniki javnih zakladov in c. kr. državnih železnic;

*) Po zakonu z dne 17. oktobra 1910, dež. zak. št. 33.

- c) upokojeni častniki (avditorji, vojaški zdravniki, vojaški računovodje) in vojaški duhovniki v pokoju in v razmerju izven službe, kakor tudi aktivno službujoči, upokojeni in v razmerju izven službe stoječi vojaški uradniki;
- d) doktorji in magistri, ki so dosegli svojo akademično stopnjo na kakšnem tuzemskem vseučilišču, pooblaščen civilni tehniki in rudniški inženirji ter oni tehniki, kateri so prestali na kakšni tuzemski tehniški visoki šoli stroge izkušnje;
- e) stalno nameščeni voditelji, nadučitelji in učitelji na ljudskih in meščanskih šolah in na višjih učiliščih nameščeni ravnatelji, profesorji in učitelji; vse te osebe tudi, če so stalno ali začasno upokojene;
- 3.) stalno nameščene, stalno ali začasno upokojene učiteljice na ljudskih in meščanskih šolah pod pogoji, navedenimi v točki 2, prvi odstavek, tega paragrafa;

4.) one osebe moškega in ženskega spola, ki imajo vsaj že dve leti svoje redno bivališče v občini in katerim se je v tem času vsaj že eno leto sem predpisala v občini na neposrednih davkih, kateri ne spadajo med davke, omenjene v § 15., najmanj skupna vsota 20 K, ako imajo one splošne lastnosti, katere zahteva od volivnih upravičencev § 1. in jim ne brani izvrševati volivne pravice niti § 2., niti § 2. a, niti jih ne izključuje od volivne pravice § 3.

§ 15 d. *)

V imenik tretjega volivnega razreda se sprejmejo:

1.) Vsi tisti volivni upravičenci, ki so vpisani v volivnih imenikih prvega in drugega razreda;

*) Po zakonu z dne 17. oktobra 1910, dež. zak. št. 32.

2.) tiste osebe moškega in ženskega spola, ki imajo vsaj že dve leti svoje redno bivališče v občini in katerim se je v tem času predpisalo vsaj že eno leto sem v občini na neposrednih državnih davkih, ki ne spadajo med davke, omenjene v § 15., manj kakor 20 K, ako imajo one splošne lastnosti, katere zahteva od volivnih upravičencev § 1. in jim ne brani izvrševati volivne pravice niti § 2., niti § 2. a, niti jih ne izključuje od volivne pravice § 3;

3.) tiste osebe moškega spola, ki imajo vsaj že tri leta svoje redno bivališče v občini in jim ne manjka splošnih lastnosti, katere zahteva od volivnih upravičencev § 1. in jim ne brani izvrševati volivne pravice niti § 2., niti § 2. a, niti jih ne izključuje od volivne pravice § 3., v kolikor teh oseb ni že po točkah 1. in 2. tega paragrafa sprejeti v imenik tretjega volivnega razreda.

Odsotnost iz občine vsled vojaškega službovanja ravnotako ne velja za pretrganje bivališča (§§ 15. c in 15. d), ki je potrebno v dosego volivne pravice, kakor se ne šteje v predpisani rok bivanja radi vojaškega službovanja v občini.

§ 15 e. *)

V imenik volivcev podobčin (§§ 13. in 14. obč. r.) se sprejmejo volivni upravičenci dotične podobčine iz prvega in drugega volivnega razreda, toda vsak volivni upravičenec le enkrat, in sicer v oni podobčini, kjer mu je predpisan najvišji davek.

Vsaka podobčina velja pri volitvi svojega odbornika in namestnika za en volivni razred.

*) Po zakonu z dne 17. oktobra 1910, dež. zak. št. 32.

§ 16.

Odborniki in namestniki, kolikor jih imajo vsi občinski volivci po § 13. obč. reda izvoliti, naj se tako razdele, da jih pride enako število na vsak volivni razred.

§ 17.*)

Imeniki volivcev se morajo vsaj tri tedne razgrniti v občini, da jih vsakdo lahko vpregleda, kar je razglasiti v občini po javno nabitih listih s pripombo, da se smejo vlagati ugovori proti imenikom volivcev med omejenim tritedenskim rokom od dneva razglasitve naprej pri županu, in sicer pismeno.

Ugovore sme vlagati vsakdo, ki je vpisan v volivni imenik, kakor tudi vsak zase, da se vpiše v volivni imenik.

§ 17 a.*)

Ko poteče v § 17. določeni rok, razsodi najkasneje v osmih dneh reklamacijska komisija o vloženi ugovorih.

V reklamacijski komisiji so župan kot predsednik in štirje občani, ki so upravičeni voliti in katere izvoli občinski odbor.

Župan tekom treh dni po izvršenem postopku reklamacijske komisije zopet razgrne volivne imenike z naznanilom razsodb reklamacijske komisije vsakomur na vpogled za dobo osmih dni, kar naj nemudoma z javno nabitimi listi v občini razglasi s pripombo, da se smejo vlagati pritožbe proti razsodbam reklamacijske komisije pismeno pri županu med tem, ko so volivni imeniki razgrnjeni.

*) Po zakonu z dne 17. oktobra 1910, dež. zak. št. 32.

§ 17 b. *)

Proti razsodbi reklamacijske komisije se sme pritožiti, kdor je ugovarjal, kakor tudi vsak, čigar volivna pravica je prizadeta naravnost ali vsled izprememb v njegovem volivnem razredu.

Pritožbe mora predložiti župan nemudoma političnemu okrajnemu oblastvu, da o njih razsodi.

Razsodba političnega okrajnega oblastva je glede dotične volitve končnoveljavna.

§ 17 c. *)

Ko potečejo v § 17. a določeni roki in se o vloženi ugovorih ter pritožbah končnoveljavno razsodi ali če takih ugovorov in pritožb sploh ni bilo, naj potrdi župan popravljene, oziroma neizpodbijane volivne imenike za veljavne.

Popravljeni volivni imeniki se tekom nadaljnega postopka ne smejo več izpremeniti in mora od dneva, ko so bili popravljeni, do dneva volitev preteči najmanj rok osmih dni.

Če so se izpodbijani imeniki vsled ugovorov ali pritožb popravili, jih je vnovič razpoložiti za osem dni.

§ 18. *)

Kdaj bo volitev, mora razglasiti župan vsaj 14 dni preje po javno nabitih listih z naznanilom, na katerih krajih, katere dni in katere ure naj volivni upravičenci pridejo volit in koliko občinskih zastopnikov bo voljenih.

Istočasno se o tem obvesti politično okrajno oblastvo.

*) Po zakonu z dne 17. oktobra 1910, dež. zak. št. 32.

Tudi se morajo dostaviti takoj vsem volivnim upravičencem volivne izkaznice in glasovnice.

Na volivni izkaznici je označiti številko imenika volivcev, kraj, dan in čas volitve in število občinskih zastopnikov, ki naj jih voli dotični volivni razred.

Namesto izgubljenih izkaznic naj izda župan volivnemu upravičencu na njegovo zahtevanje duplikate izkaznic. Namesto izgubljenih ali nerabljivih glasovnic mora župan ali na dan volitve predsednik volivne komisije na zahtevanje volivnih upravičencev izročiti druge glasovnice.

Pri volitvah se smejo uporabljati pri vseh občinah dežele le take izkaznice in glasovnice, kakršne izroči občinam deželni odbor.

Izkaznice in glasovnico morajo biti za posamne volivne razrede in za volitev v podobčinah (§§ 13. in 14. obč. r.) raznobarvne, in sicer za prvi volivni razred bele, za drugi modre, za tretji rdeče in za volitev podobčin zelene.

Na glasovnicah za podobčine mora biti zunaj natančno označena tudi podobčina, za katero naj se voli, da se morejo ločiti od drugih enakobarvnih glasovnic za posamne podobčine.

§ 19.

Politično okrajno oblastvo mora paziti na to, da se vse priprave za volitev izvrše pravočasno tako, da po preteku volilne dobe more novi občinski zastop pričeti poslovati.

---

*) Po zakonu z dne 17. oktobra 1910, dež. zak. št. 32.

Tretji oddelek.

O volitvi.

§ 20.

Volitev vodi volivna komisija. Ta komisija obstoji iz župana ali kakega občinskega svetovalca kot predsednika in štirih občanov, ki imajo pravico biti izvoljeni, kot zaupnikov, za kar jih določi župan.

Politično okrajno oblastvo sme k volitvi poslati svojega zastopnika, ki mora paziti na to, da se ravna po zakonu in vzdržujeta mir in red.

§ 21.*)

Oddaja glasov se v posamnih volivnih razredih ne izvrši posebej in je dano volivnim upravičencem vseh volivnih razredov na voljo, izvrševati svojo volivno pravico tekom celega časa, ki je določen za oddajo glasov (§ 18.).

Volitvi je na željo potezajočih se strank pritegniti izmed volivnih upravičencev dva do pet zaupnikov, ki imajo pravico biti navzoči pri volitvi dotlej, da se naznani izid štetja glasov.

Te zaupnike imenujejo potezajoče se stranke pred volitvijo županu, ki določi primerno število izmed predlagancev, kolikor se da, oziraje se na vse potezajoče se stranke.

Zaupniki morajo poslovati zgolj za priče volivnega opravila in nimajo nobenega nadaljnjega vpliva na tek volitve.

Oddajanje glasov se mora skleniti ob določeni uri. Vendar se volivci, ki so prišli še pred potekom določene sklepne ure volit v volilnico in čakalnico, ki jo je volivna komisija določila za volivce, ali neposrednje pred volilnico, ne smejo izključiti od glasovanja.

*) Po zakonu z dne 17. oktobra 1910, dež. zak. št. 32.

§ 22.

Voli se javno. Predno se prične glasovanje, mora predsednik volivne komisije opozoriti zbrane volivce, kaj obsegajo §§ 9.—11. tega volivnega reda o lastnostih, katere so potrebne izvoljencu; razložiti jim mora, kako se glasovi oddajajo in štejejo, ter jih pozvati, naj voli vsak brez vsakega samopridnega namena samo tako, kakor se njemu prav zdi in kakor po svoji vednosti in vesti misli, da bo za občino najkoristneje.

§ 23.*)

Glasovanje se prične s tem, da oddajo svoje glasovnice člani volivne komisije. Nato pa glasujejo drugi volivci po vrsti, kakor so pred komisijo prišli, v predpisanem času, in sicer tako, da pokaže vsak volivec predsedniku svojo izkaznico in nato odda zganjeno glasovnico. Vse oddane glasovnice se položijo še zganjene v volivno posodo.

Vsak volivec voli za razne volivne razrede (podobčine) naenkrat, vendar mora oddati predsedniku vsako glasovnico posebej in obenem pokazati dotično izkaznico.

§ 24.*)

Volivec naj na glasovnico zapiše najpreje one voljive osebe, ki jih hoče imeti za odbornike v dotičnem razredu, a le toliko, kolikor odbornikov ta razred voli.

Na isti glasovnici, a jasno ločeno in razvidno, se oznamenjujejo tudi one voljive osebe, katere volivec želi za namestnike v dotičnem volivnem razredu.

*) Po zakonu z dne 17. oktobra 1910, dež. zak. št. 32.

§ 25.*)

Volivni upravičenec mora priti osebno pred komisijo v predpisanem času na določeni kraj.

Zastopniki in pooblaščenci smejo voliti le v slučajih §§ 4., 5., 6. in 7. in le, če izkažejo svojo upravičenost.

§ 25 a.*)

Volivna komisija razsoja, kadar se pri oddajanju glasov ob identiteti kakega volivca pokažejo pomisleki ali če niso dani zakoniti pogoji pri došlih zastopnikih in pooblaščencih (§ 8.).

§ 26.*)

Da je volivec svojo glasovnico oddal, je zaznamovati poleg njegovega imena v imeniku volivcev, in sicer posebej za vsak razred (podobčino). Za to zaznambo naj bo v imenikih poseben razpredelek.

Razen tega se morajo vpisati imena volivcev v glasovalnem zaznamku po vrsti, kakor volijo. V ta zaznamek se vpiše v za to določene razpredelke, za katere razrede in katero podobčino je volivec oddal glasovnico.

Pri zastopnikih in pooblaščencih se morajo v glasovalnem zaznamku navesti tudi njih imena.

Razsodbe volivne komisije je zapisovati v poseben zapisnik.

§ 27.*)

Ko poteče čas, ki je bil za oddajo glasovnic določen, izreče predsednik volivne komisije brezkvarno določilu zadnjega od-

*) Po zakonu z dne 17. oktobra 1910, dež. zak. št. 32.

stavka § 21. glasovanje za sklenjeno, nakar se glasovnice po posamnih volivnih razredih izberejo. Nato se preišče, se li ujema število volivcev, vpisanih v glasovalnem seznamku, z oddanimi glasovnicami, razgrnejo se glasovnice in seštejejo glasovi.

§ 27 a.)*

Predsednik prečita javno na posamnih glasovnicah zapisana imena, katera vpiše član volivne komisije v glasovnik, kakršnega je treba voditi za vsak volivni razred (podobčine) posebej, in sicer tako, da vpiše pri prvem glas, katerega kdo dobi za odbornika, oziroma za namestnika, v primerni razpredelek njegovo ime in pristavi število 1, pri drugem glas, ki ga dobi, število 2 itd.

Istočasno zapisuje prečitana imena na enak način drug član volivne komisije v protiglasovnik.

§ 27 b.)*

Ima li glasovnica več imen, nego je voliti dotičnemu volivnemu razredu odbornikov, oziroma namestnikov, se ni ozirati na zadnja imena, kolikor jih je pristavljenih nad dotična števila. Če pa ima glasovnica manj imen, zato še ne izgubi svoje veljave.

Je li zapisano ime ene in iste osebe na eni in isti glasovnici po večkrat, šteje se le za en glas. Če je dotična oseba za odbornika in za namestnika predlagana, šteje glas le za volitev odbornikov.

Imena, pri katerih je dvomljivo, katere osebe so z njimi označene, se pri štetju glasov ne vpoštevajo.

---

*) Po zakonu z dne 17. oktobra 1910, dež. zak. št. 32.

O tem razsoja volivna komisija, ki stvar omeni tudi v volivnem zapisniku.

Prazne glasovnice niso veljavne in se zato ne vpoštevajo.

§ 27 c.*)

Uspeh štetja glasov naj se vpiše v volivni zapisnik in predsednik naj ga takoj razglasi.

§ 27 d.*)

Ako se volitev vrši več dni, seštejejo naj se glasovi v zmislu določil §§ 27., 27. a, 27. b in 27. c vsak dan, ko poteče čas, ki je bil za oddajo glasovnic določen.

Uspeh se v takem slučaju ugotovi in razglasi po sklepu volitve.

§ 27 e.*)

Kako je postopati, če se volitev ali pa štetje glasov pretrga, to določi deželno politično oblastvo naredbenim potom.

§ 28.*)

V vsakem volivnem razredu (podobčini) veljajo za izvoljene odbornike tisti, ki imajo med onimi, ki so označeni za odbornike, največ glasov.

Isto velja za namestnike.

Kadar dobi enako število glasov več oseb, kakor je za polno število na dotični volivni razred pripadajočih odbornikov ali namestnikov potrebno, odloči žreb, koga je šteti za izvoljenega.

*) Po zakonu z dne 17. oktobra 1910, dež. zak. št. 32.

§ 29.*)

Če pripade volitev takemu, ki nima pravice biti izvoljen ali se z zakonitim izgovorom volitvi odreče, vstopi za odbornika, oziroma namestnika, namesto njega tisti, ki je dobil v dotičnem volivnem razredu za odborniki, oziroma za namestniki, največ glasov.

Ne glede na globo, katero je naložiti po § 20. občinskega reda, zgodi naj se isto, kadar izvoljeni noče volitve sprejeti, ne da bi imel zato zakonit vzrok.

§ 30.*)

Kadar je kdo izvoljen za odbornika ali namestnika v več volivnih razredih, velja njegova volitev v višjem volivnem razredu, v nižjem volivnem razredu pa stopi na njegovo mesto tisti, ki je dobil v dotičnem volivnem razredu za odborniki, oziroma za namestniki, največ glasov.

Podobčine je vzeti za najnižje volivne razrede.

Če je bil kdo izvoljen v več podobčinah, velja izvolitev za tisto podobčino, v kateri je dobil največ glasov. Pri enakosti glasov odloči žreb.

§ 31.*)

Kadar je kdo izvoljen v enem volivnem razredu za odbornika, v drugem volivnem razredu pa za namestnika, stopi na njegovo mesto kot namestnik tisti, ki je dobil v dotičnem volivnem razredu za namestniki največ glasov.

*) Po zakonu z dne 17. oktobra 1910, dež. zak. št. 32.

§ 32.

Kadar je volitev v vseh volivnih razredih dovršena, naj se sklene tudi volivni zapisnik in naj ga podpišejo člani volivne komisije. Župan shrani zapisnik in vse druge listine, ki se tičejo volitve.

On tudi razglasi izid volitev v vseh volivnih razredih in ga naznani deželnemu odboru in političnemu okrajnemu oblastvu.

Če je izvoljen kdo, ki ne more ali ne sme voljen biti, politično okrajno oblastvo ovrže volitev kot nezakonito; toda zoper to je dopustna pritožba na politično deželno oblastvo.

Končna rzsodba radi take volitve naj se naznani deželnemu odboru.

§ 33.

Ugovore proti postopanju pri volitvah je vlagati v neprestopni dobi osmih dni po končani volitvi pri županu, ki naj jih predloži političnemu deželnemu oblastvu, da o njih končno veljavno rzsodi.

Ako se v tem času ne vložī noben ugovor, ali ako se podani ugovori kot nedopustni zavrnejo, naj se odredi volitev občinskega starašinstva.

Drugo poglavje.

Kako se voli občinsko starašinstvo.

§ 34.*)

Osem dni po končani volitvi skliče župan ali njegov namestnik s posebnim pozivom vse člane novoizvoljenega odbora k volitvi občinskega starašinstva.

*) Po zakonu z dne 17. oktobra 1910, dež. zak. št. 32.

Odbornike, kateri k volitvi starašinstva v napovedanem času sploh ne pridejo ali pa odidejo, predno je volitev končana, ne da bi se mogli zadostno opravičiti, zakaj so izostali ali odšli, zadene globa, katero sme prisoditi do 100 K deželni odbor, ako mu je to nasve-toval občinski odbor ali pa tudi le en sam občinski odbornik.

§ 35.

Predstojnik političnega okrajnega obla-stva sme ali sam priti k volitvi, ali pa po-slati svojega namestnika, da pazi na to, da se voli po postavi.

Zato je treba, da se mu o pravem času naznani, kateri dan in katero uro bo volitev.

§ 36.*)

Po letih najstarejši izmed odbornikov, ki pridejo k seji, vodi volitev. K temu naj si privzame dva moža izmed zbranih odbornikov.

§ 37.

Za člane starašinstva morejo samo odbor-niki biti voljeni.

Vendar v starašinstvo ne morejo priti:

1. osebe, ki ne stanujejo v občini, ako ne pridejo vanjo prebivat mesec dni po volitvi;
2. dvorni, državni, deželni in javnih za-kladov uradniki in služabniki, ki še služijo;
3. duhovniki.

Tudi ne morejo biti obenem člani občin-skega starašinstva oni, ki so si v rodu ali svaštvu v prvem in drugem kolenu.

*) Po zakonu z dne 17. oktobra 1910, dež. zak. št. 32.

§ 38.*)

Za veljavnost volitve je potrebna navzočnost najmanj treh četrtin vseh odbornikov in absolutna večina glasov navzočih.

Ako pri računanju treh četrtin s tremi pomnoženo in s štirimi deljeno število odbornikov da odlomek, smatrati je ta odlomek za celoto, ki dopolni zakonito število treh četrtin.

Ako se volitev občinskega starašinstva v seji občinskega odbora (§ 36.) vsled nezadostne udeležbe odbornikov ni mogla izvršiti, skliče naj se v 14 dneh druga seja občinskega odbora, katera izvoli ne glede na število došlih odbornikov občinsko starašinstvo.

Voli se z glasovnicami.

§ 39.

Najprvo se voli župan. Ako bi pri tej volitvi nihče ne dobil nad polovico glasov, naj se še enkrat od kraja voli. Ko bi pa tudi zdaj zopet nihče ne imel nad polovico glasov, naj se odredi ožja volitev.

Pri ožji volitvi se volivci morajo omejiti samo na oni dve osebi, ki sta pri drugem glasovanju dobili največ glasov. Če pa jih je pri drugem glasovanju dobilo enako število glasov več kakor dva odbornika, rzsodi žreb, katera dva prideta v ožjo volitev.

Pri tretji volitvi nima veljave noben glas, ki se da odborniku, ki ni bil vzet v ožjo volitev.

Če pri ožji volitvi dobita oba odbornika po enako število glasov, tedaj rzsodi žreb.

*) Po zakonu z dne 17. oktobra 1910, dež. zak. št. 32.

§ 40.

Ko je župan izvoljen, naj se začno voliti občinski svetovalci.

Vsak volivec imenuje ali zapiše toliko mož, kolikor je treba občinskih svetovalcev. Imena, kolikor jih je več povedanih ali zapisanih, ne pridejo v poštev.

Tudi pri tej volitvi se je držati § 39., ako bi morda ta ali oni odbornik ne dobil nad polovico glasov. V ožjo volitev pridejo samo taki možje, ki so pri drugem glasovanju dobili največ glasov za tistimi, ki jih imajo nad polovico.

V ožjo volitev naj se vzame dvakrat toliko mož, kolikor še manjka občinskih svetovalcev.

§ 41.

Če je za občinskega svetovalca izvoljen kak tak mož, ki je z novim županom v prvem ali drugem kolenu v rodu ali svaštvu, tedaj volitev ne obvelja, temveč se mora voliti drug svetovalec.

Če se izvolita za občinske svetovalce dva ali več takih mož, ki so tudi med seboj tako v rodu ali svaštvu, naj ostane izvoljen tisti, ki je dobil največ glasov; če jih je pa dobilo več enako število glasov, naj ostane tisti, katerega potrdi žreb.

Namesto ostalih se iznovega voli.

§ 42.

O volitvi starašinstva naj se sestavi zapisnik, katerega naj podpišejo voditelj volitve in vsi odborniki. Občina ima hraniti zapisnik in vse druge volivne listine.

§ 43. *)

Predpisi §§ 34. do 42. se uporabijo tudi tedaj, kadar je popolniti med volivno dobo mesto kakšnega občinskega svetovalca ali mesto županovo (§ 22. obč. r.).

Le da ima v prvem slučaju župan, v drugem pa županov namestnik tekom 14 dni po izpraznitvi dotičnega mesta občinski odbor k volitvi sklicati in voditi volivno opravilo.

Tudi ne zadeva izjemni vzrok sorodnosti ali svaštva tistih, ki so že v uradu, temveč novoizvoljene osebe.

§ 43 a. *)

O pritožbah proti volitvi občinskega starošinstva razsoja politično okrajno oblastvo. O prizivu proti taki razsodbi razsoja končno-veljavno politično deželno oblastvo.

Pritožbe in prizive je vlagati pri okrajnem političnem oblastvu v neodložljivi dobi 8 dni.

*) Po zakonu z dne 17. oktobra 1910, dež. zak. št. 32.

Slovenska knjižnica

6K M

C 8272

66009004665

COBISS 0